

HARGITA MEGYE TÁRSADALMI MUTATÓI ÉS ERDŐGAZDÁLKODÁSA

SOCIAL INDICATORS AND FORESTRY OF HARGHITA COUNTY

KAPÁS GYÖRGY ÁDÁM

Gazdaság- és Társadalomtudományi Kar, Szent István Egyetem Gödöllő
hukapas@gmail.com

Összefoglalás

Egy térség agrárgazdasága, mezőgazdasága szorosan összefügg az adott helység társadalmi és szociológiai berendezkedésével, alakulásával, sőt erősen befolyásolja azt, mely jelenség fordítva is igaz. A magyarországi és vidéki mezőgazdaságról jelentős számú tanulmány és dolgozat készült már, azonban úgy véltem, hogy hasonló vizsgálat egy eltérő, de mindenképpen a magyarság szempontjából releváns területen még várat magára és a jövőben hasznossá válhat szakemberek vagy a hasonló téma felől érdeklődők számára.

Jelen publikáció célja két irányú. Bemutatni a helyi agrárgazdaságot is jelentősen érintő negatív társadalmi folyamatokat és a térség adottságainak, történelmének köszönhető oszlopos mezőgazdasági tevékenységnek, az erdőgazdálkodásnak a működését, jelenét, hogy a jövő szakemberei erre a két pólusra fókuszálva a gyengeségeket megoldva és az erősségekre támaszkodva fejleszthessék e csodálatos vidéket.

Kulcsszavak: Hargita, közbirtokosság, társadalom, elvándorlás, erdőgazdálkodás
JEL kód:

Bevezetés

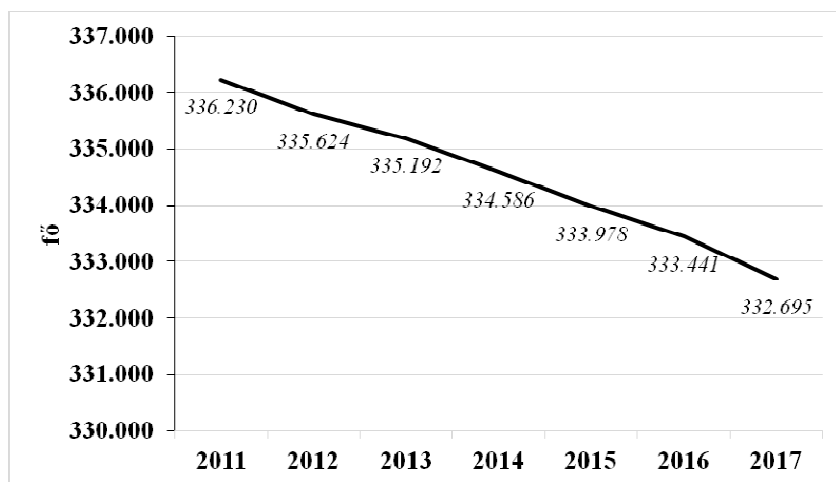
Magyarország és a Romániához tartozó Erdély, azon belül Székelyföld is földrajzi elhelyezkedésüknek köszönhetően nagyarányú erdőterülettel rendelkeznek. Ezen erdőterületek kezelése és gazdálkodása az évszázadok alatt beépült a magyar kultúrába. A hazai és székelyföldi erdőgazdálkodási kultúra természetesen magában hordozza a közös jegyeket, azonban Erdély és Székelyföld közigazgatásilag már nem Magyarország része, így az igazgatás területén is akadnak különbségek. Igazgatási szempontból kiemelt jelentősége van a vizsgált területen és egyben egész Erdélyben a közbirtokosságnak, mely működésének bemutatása és következtetések levonása kerül ismertetésre jelen tanulmányban.

Ugyanakkor úgy gondolom, hogy az alapvető társadalmi mutatók bemutatása és megismerése nélkül nem lehet egy térség agrárgazdaságát és a benne végbemenő folyamatokat, változásokat teljes értékűen kiértékelni, így a tanulmány első része Hargita megye és Csíkszereda megyeközpont társadalmi jelenségeit igyekszik feltárni és elemezni.

Társadalmi mutatók

Demográfiai szempontból a vizsgált Hargita megye és Csíkszereda állandó népességének változását mutatom be 2011-től 2017-ig. Ezek után mennyiségi mutatóként, a 2016-os évre kutatom a születések és halálozások számát, valamint ezekből az adatokból, minőségi mutatóként a természetes szaporodást. Bemutatásra kerül továbbá a vándorlási egyenleg, valamint az öregedési index alakulása Hargita megyében és Csíkszeredában. A kutatásom során kiderült, hogy az országosan lezajló, 2011-es népszámlálási adatok és a megyei statisztikai hivatal adatai között a megye és Csíkszereda lakosságának számát illetően jelentős eltérések vannak. Ennek oka, hogy, a 2011-es népszámlálási adatok összeírásánál más módszertani mutatót használtak, mint a jelenlegi adatok kimutatásánál (Székelyhon). A 2011-esnél a lakosságot de facto módszer szerint vizsgálták, beleértve a külföldi állampolgárokat, a mai rendelkezésre álló adatoknál de jure módszert, tehát a lakhely szerinti lakosokat, mely a személyi igazolványban szereplő állandó lakcímek szerint készült.

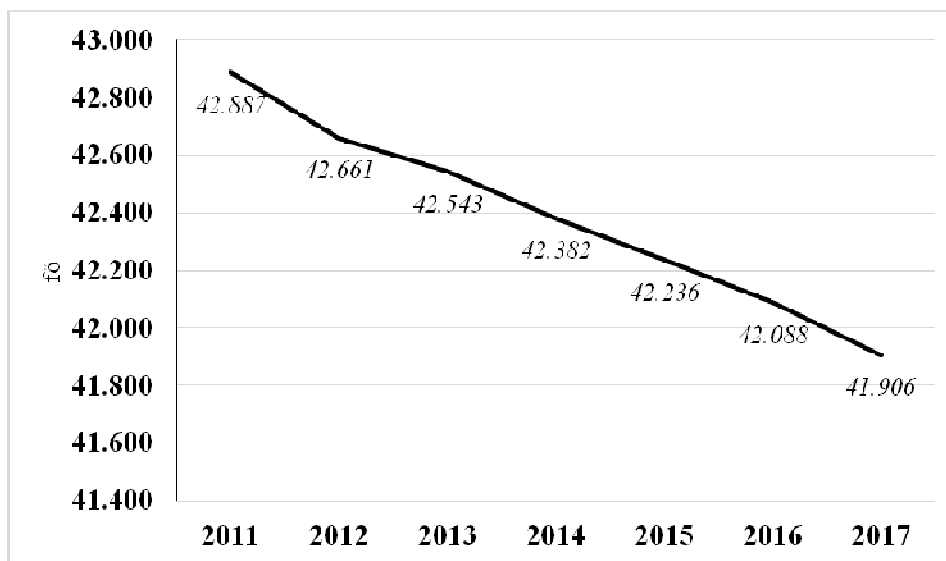
Lakónépesség változása

1. ábra: Hargita megye állandó népességének alakulása 2011 és 2017 között (fő)

(Forrás: A Hargita Megyei Statisztikai Igazgatóság adatai alapján saját szerkesztés, 2018)

Az 1. ábra megmutatja, a Hargita Megyei Statisztikai Igazgatóság adott év július elsejei ideiglenes adatai alapján 2017-ben a megye népessége 332.695 fő volt, 50,1 fő/km² népsűrűséggel (Hargita Megyei Statisztikai Hivatal, 2018), melyből Csíkszereda a leginkább lakott város 41.906 fővel (Román Nemzeti Statisztikai Hivatal, 2018), ami a megye lakosságának 12,6 %-a. Csíkszereda területi nagyságának hiányos adatai miatt a népsűrűséget nem lehet megállapítani.

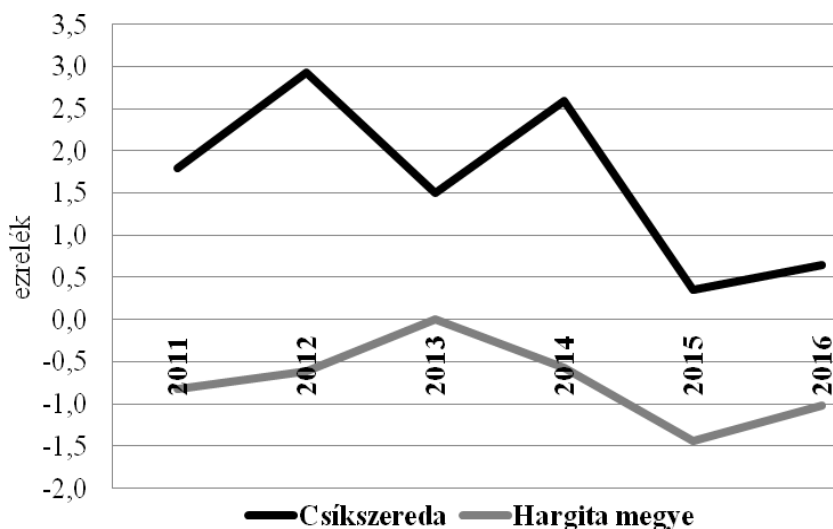

210. ábra: Csíkszereda állandó népességének alakulása 2011-2017 között (fő)

(Forrás: A Román Nemzeti Statisztikai Hivatal adatai alapján saját szerkesztés, 2018)

Az 1. ábra és a 2. ábra is jól mutatja Hargita megye és megyeközpontjának, Csíkszeredának évek óta jelentkező - a hazai példához hasonló - egyik fő demográfiai problémáját, a népességcsökkenést. Csíkszereda állandó népességének száma 2011 és 2017 közötti 7 éves vizsgált időszakban közel 1000 fővel csökkent (2. ábra).

A rendelkezésre álló, 2016-ig szóló élveszületési és halálozási adatok alapján a természetes szaporodás/fogyás nagyságát Hargita megyére, valamint Csíkszeredára is kiszámoltam (3. ábra). A természetes szaporodás ezrelékes értékei az élveszületések és halálozások különbségeként kapott érték elosztva a vizsgált év lakosságának értékével.

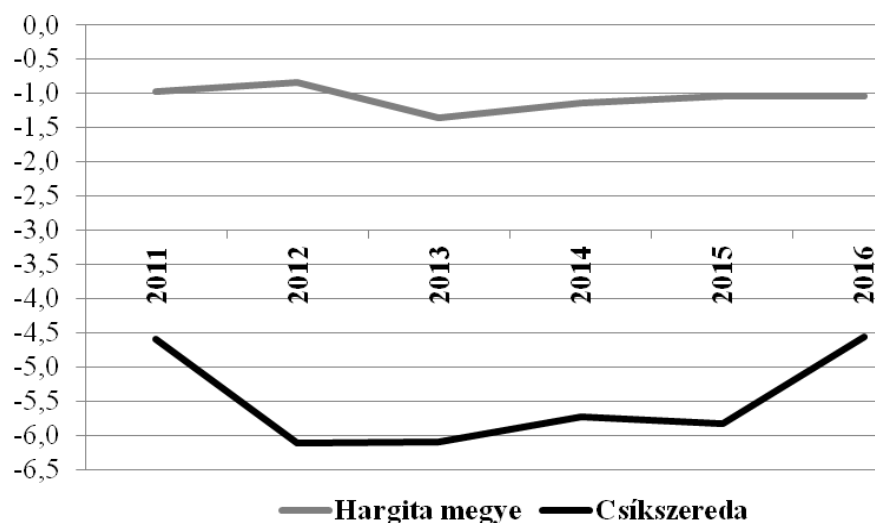

**11. ábra: Természetes szaporodás/fogyás mértékének alakulása
2011-2016 között (ezrelék)**

(Forrás: A Román Nemzeti Statisztikai Hivatal adatai alapján saját szerkesztés, 2018)

Hargita megyében a természetes szaporodás és fogyás értéke a vizsgált hat évben, a 2013-as év kivételével negatív értéket mutat, tehát az elveszületések számát meghaladják a halálozások. A vizsgált időszakban az utolsó két évben (2015 és 2016-ban) a természetes szaporodás/fogyás értéke a legalacsonyabb, mely 2015-ben -1,44 ‰-es értéket mutat (3. ábra).

Csíkszeredában a természetes szaporodás/fogyás értéke a vizsgált időszakon belül 2015-ben volt a legalacsonyabb 0,355 ‰-es értékkel. A többi évhez hasonlóan ez is pozitív érték, így az elveszületések száma a vizsgált időszakban mindig magasabb volt, mint a halálozások száma. A legmagasabb természetes szaporodási/fogyási érték 2,9 ‰, mely 2012-ben volt jelen (3. ábra). Fontos megemlíteni, hogy ennek ellenére Hargita megye mellett a város lakossága is 2011 és 2017 között folyamatos csökkenő tendenciát mutat, mely annak a feltételezésnek ad okot, hogy ennek legfőbb oka az elvándorlás.

Vándorlási egyenleg

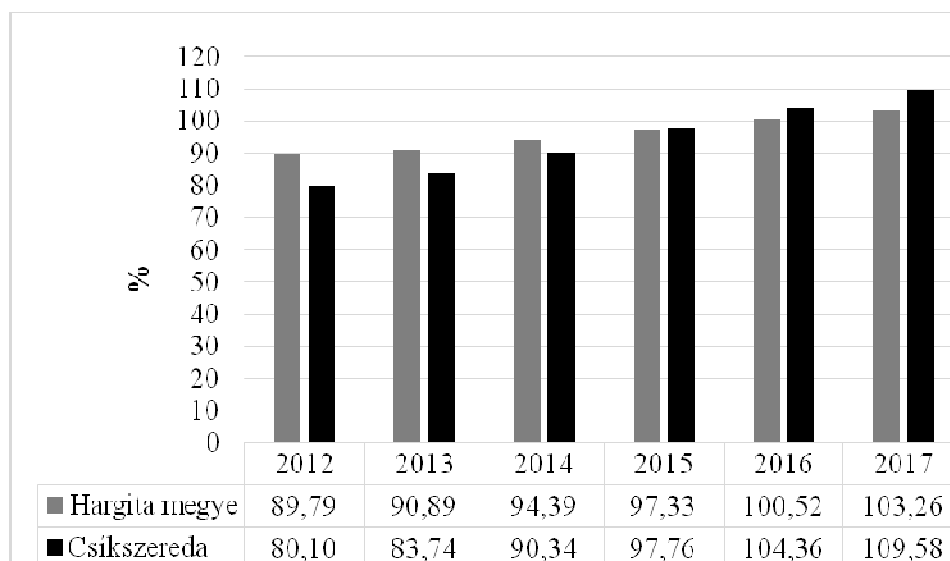
4. ábra: A vándorlási egyenleg alakulása 2011-2016 között (ezrelék)

(Forrás: A Román Nemzeti Statisztikai Hivatal adatai alapján saját szerkesztés, 2018)

A vándorlási egyenleg vizsgálatára a megyében, illetve Csíkszeredában a 2011-es és 2016-os évek között került sor (4. ábra). Habár a vándorlási egyenlegben az ideiglenes vándorlásokat is figyelembe kell venni, jelen ábrában csak az állandó vándorlások alapján számított vándorlási egyenleg kerül bemutatásra. Ennek oka, hogy az állandó lakónépességhez való összehasonlításakor jelentős adattorzulások következnek be. Elsősorban Csíkszereda esetében, ahol az ideiglenes vándorlások figyelembevételével a vándorlási egyenleg értéke átlagban +15 %-os érték körül mozog. Így az állandó népesség folyamatos csökkenésére nem lenne magyarázat.

A 4. ábra szerinti vándorlási egyenleg Harghita megyére és Csíkszeredára is negatív értékeket mutat a vizsgált időszakban, tehát az állandó elvándorlások száma mindig nagyobb volt, mint az állandó odavándorlásoké. A kék vonallal ábrázolt Harghita megyei egyenleg legalacsonyabb értéke -1,366 %-os értékkel 2013-ban, míg legmagasabb értéke -0,846 %-os értékkel 2012-ben figyelhető meg. 2014-től 2016-ig az egyenleg értéke viszonylag kiegyenlített, -1,0 %-os érték körüli (4. ábra).

Csíkszeredában a vándorlási egyenleg jóval alacsonyabb értékeket képvisel, a vizsgált időszakban, mint megyei szinten. A legalacsonyabb 2012-ben volt -6,118 %-os értékkel, tehát ezer fő állandó lakosra több mint 6 fő elvándorlás jutott. Legmagasabb értéke -4,562 % 2016-ban, mely az előző évi értékhez képest javuló tendencia (4. ábra).

Öregedési index**5. ábra: Öregedési index 2012-2017 között (%)**

(Forrás: A Román Nemzeti Statisztikai Hivatal adatai alapján saját szerkesztés, 2018)

Az 5. ábrán látható Harghita megye és Csíkszereda öregedési indexe %-os értékben kifejezve 2012 és 2017 közötti időszakban. A vizsgált időszakban az utolsó két évben (2016-ban és 2017-ben) az öregedési index mértéke 100% fölötti, tehát az idősebb korosztály száma meghaladta a fiatalabb korcsoport számát, mely Csíkszeredában ez nagyobb mértékben jellemző. Elmondható, hogy a vizsgált időszakban folyamatos előregedő társadalomról beszélhetünk Harghita megyében és Csíkszeredában is.

Erdőgazdálkodás

Az erdőgazdálkodás ugyancsak fontos szerepet tölt be a Harghita megyei térségben, hiszen elhelyezkedése miatt a területek nagy része erdővel borított (Harghita megye honlapja). Az erdőterületek kezelésében, valamint védelmében, illetve az erdőtulajdonosok segítése érdekében hozták létre az úgynevezett közbirtokosságot, melynek fő jellemzőiről a szakirodalmi részben már szó esett.

Ebben a részben táblázatok formájában bemutatásra kerül a 2016-os évben rendelkezésre álló erdőterületek nagysága, a beerdősített területek nagysága, valamint a kitermelt fa mennyisége.

1. táblázat: Hargita megye erdőterületének és erdősíttett területének nagysága 2016-ban

Hargita megye, 2016	
Erdőterület (Eha)	260,6
ebből tűlevelű erdők	190,9
ebből lombhullató erdők	69,7
Egyéb terület (Eha)	3,5
Összesen	264,1
Erdősítés (ha)	821
ebből tűlevelű erdők	790
ebből lombhullató erdők	31

(Forrás: A Román Nemzeti Statisztikai Hivatal adatai alapján saját szerkesztés, 2018)

Az 1. táblázat megmutatja a Hargita megyében rendelkezésre álló erdőalapok nagyságát ezer-hektárban kifejezve, valamint az erdősíttett területének nagyságát hektárban kifejezve a 2016-os évben. Eszerint az erdőterület nagysága 260.600 hektár volt a vizsgált időszakban, melyből 190.900 hektár tűlevelű erdőt alkotott, s 69.700 hektár pedig lombhullató erdőt. Erdőterületnek minősíthetők azok a területek, ahol a faállomány minimum 0,25 hektárban fedi a talajt, s a fák nagysága normális vegetatív körülmények között eléri a minimum 5 méteres magasságot (Román Nemzeti Statisztikai Hivatal). Az egyéb területek nagysága 3500 hektár (1. táblázat). Egyéb erdészeti területnek minősülnek az erdőgazdálkodás, a termelés vagy az erdőgazdálkodás szükségleteit szolgáló nem erdős területek; az építmények és a kapcsolódó udvarok; a regenerálódási osztályba tartozó földek, tavak, patakok; az erdőtelepítésre szánt földterületek. Ide tartoznak még az erdőből és az erdőterületektől ideiglenesen eltávolított területek, amelyek különböző fizikai és jogi személyek tulajdonában vannak végleges tulajdonjog nélkül, és amelyek bírósági eljárással vagy keresettel állnak a bíróság előtt (Román Nemzeti Statisztikai Hivatal). Az erdőterületek nagysága, valamint az egyéb területek teszik ki az összes erdőalapot a megyében, mely 264.100 hektár (1. táblázat).

Az erdősíttett területek nagysága a megyében 821 hektár, melyből tűlevelű erdők telepítésére 790 hektáron, lombhullató erdők telepítésére pedig 31 hektáron került sor (1. táblázat). Erdősítésnek minősül minden olyan tevékenység, melynek célja új erdei fák létrehozása erdős, illetve erdei növényzet nélküli területeken (Román Nemzeti Statisztikai Hivatal).

2. táblázat: Kivágott fa mennyisége Hargita megyében (ezer m³)

2014	2015	2016
1042,8	1035,1	1062,9

(Forrás: A Román Nemzeti Statisztikai Hivatal adatai alapján saját szerkesztés, 2018)

A 2. táblázat a kivágott fa mennyiségének változását mutatja be a 2014 és 2016 közötti időszakban ezer-köbméterben kifejezve. Míg 2014-ről 2015-re a kitermelt fa mennyisége 7700 m³-rel csökkent, addig ez 2015-ről 2016-ra 27.800 m³-rel emelkedett. Így 2014-től 2016-ra a kitermelt fa mennyisége mintegy 20.000 m³-rel emelkedett, 1.042.800 m³-ről 1.062.900 m³-re (2. táblázat). A kivágott fák közé tartoznak a gyantások, a bükk, a tölgy és egyéb kemény- és lágy fák kivágása (Román Nemzeti Statisztikai Hivatal). Fontos megjegyezni, hogy eközben az erdőalapok nagysága, valamint az erdőtelepítések mértéke nem változott ebben a három évben (Román Nemzeti Statisztikai Hivatal).

Közbirtokosság

Az erdőgazdálkodás korabeli jelentőségét tükrözi a mondás, miszerint: „A székely erdőn arat”. Amint már említésre került, a történelem során jelentős változások mentek végbe a birtokpolitikában és erdőtörvényekkel kapcsolatban Romániában, s ezáltal Erdélyben. Ezek igencsak befolyásolták a közbirtokosságok működését és szerepét.

Erdélyben a közbirtokosságok történelem során ért sérelmeit a romániai 2000. évi I. törvény tette rendbe. Ennek a törvénynek a keretében juttatták vissza a 20. század során kisajátított és államosított erdélyi és székelyföldi falvak tulajdonában álló erdőterületeket. A közbirtokossági területek visszaszolgáltatásakor a közbirtokosságoknak szerződést kellett kötni az erdészeti hivattal egy kidolgozott erdőgazdálkodási üzemtervvel egyetemben, melyben a kitermelés időpontjai meghatározottak, s ettől csak a vis maior esetekben lehet eltérni. Az erdészeti hivatalnak a közbirtokosság a kitermelésből származó jövedelméből 15 %-ot be kell fizetni, melyet az erdészeti hivatal erdőápolásra és újratelepítésre költ. Továbbá a közbirtokosság jövedelme után adózik magának az államnak. Ez a székely embereknek kettős adózási funkciót jelent, holott magyar vonatkozásban nem minősül annak, hiszen az erdészeti hivatal általában nem az állam által létrehozott szerv és a közbirtokosságok is részvényesei. A közbirtokosság jogi személyiséggel rendelkező társaság. Működését az egyesületi törvény szabályozza. Profitot termel, mégis non-profit besorolással rendelkező egyesületként tartják nyilván. Az egyetlen civil szervezet, mely

Erdélyben rendkívül nagy közösségi kohéziós erővel rendelkezik. A közbirtokosságot annak tagjai (volt tagok és örököseik) alapítják (újra) saját alapszabályzattal, melynek bírósági elfogadása után nyeri el a közbirtokosság jogi személyiségét. Ezután a közbirtokosság visszaigényelheti a múlt során kisajátított területeit, melyről a hatóság birtoklevelet bocsájt ki. A visszaszolgáltatási folyamat azonban sokszor nem egyszerű folyamat elsősorban nemzetiségi okok miatt, másrészt a földtulajdonosok sokszor nem őrzik meg a visszaszolgáltatáshoz szükséges dokumentumokat, valamint a megtervezésekből fakadó illetékességek zavara miatt. A birtoklevél tartalmazza a visszaszolgáltatott területek nagyságát és a szomszédos területeket. A közbirtokosság tulajdonjoga osztatlan közös tulajdoni forma, melyben arányjog szerinti eszmei tulajdonhányadokként vannak felosztva a területek. A tulajdonosok tehát tulajdoni hányaduk arányában csak a haszon gyümölcsét élvezik, de jogosultak tulajdonolt területeik használatára is, úgy hogy a többi tulajdonos törvényes érdekeit ne sértse. Az osztatlan közös tulajdon egy tulajdoni lapon és egy helyrajzi szám alatt kerül rögzítésre a telekkönyvekben. A közbirtokosság adott településein élőket bel-birtokosnak, a kívül élőket pedig kül-birtokosnak nevezik. A visszaszerzett erdőterületeknek jogilag tulajdonosa tehát a közbirtokosság lesz, míg a közbirtokosság résztulajdonosai a tagok arányjoguk hányadában. Ez amiatt lehet így, mert a román telekkönyvi szabályozás a publikációs rendszer miatt csak a közbirtokosságot tekinti bejegyzett tulajdonosnak. Az alapszabályzatban minden tag tulajdoni részarányának nagysága rögzítve van. (Schiberna, 2008)

Vezető szervei közé a közgyűlés, azon belül vezető tanács, valamint a felügyelőbizottság tartoznak. A közgyűlésbe átlagosan 5-7 főt delegálnak a tulajdonosokból, míg a felügyelőbizottságban 3 tag + 3 póttag vesz részt. Szavazati jogosultság a tulajdoni arány szerint illeti meg a tagokat. (Tamás, 2018)

A közbirtokossági területek tulajdonát alkothatja erdős, illetve legelő terület, továbbá egyéb ingatlan és ingó tárgyak. Tehát a közbirtokosság erdő- és legelőbirtokosság is lehet egyszerre. A közbirtoklás joga elidegeníthetetlen, melyet az államnak is figyelembe kell vennie és őrködni kell felette. Ez a jog csak vérvonal szerint, illetve végrendelet útján örökölheto, a tulajdonosi arányjog átruházása pedig csak a tulajdonosok között lehetséges. (Tamás, 2018)

A közbirtokosságok előnye a nagy és összefüggő területek tulajdonlása. Főbb bevételi forrásai közé tartoznak a legelőkből származó bevételek, mint a termékértékesítés, a támogatások igénybevétele vagy akár a turisztikai tevékenység, valamint az erdőgazdálkodásból fakadó faanyag értékesítése, az erdőkben megtalálható gombák, s erdei-, illetve vadgyümölcsök kitermelése vagy jogának bérbeadása. A

közbirtokosságok bevételeiből osztalékot fizetnek a tagoknak, fedezik adminisztrációs kiadásait, adóznak és a közösség javára szociális juttatásokat biztosítanak (például tűzifa), valamint gyarapítják az épített környezetet. (Szócs, 2013)

A közbirtokosságok száma Székelyföldön 235 db, melyből Hargita megyében 137 db, Kovászna megyében 104 db és Maros megyében 4 db található. A székelyföldi közbirtokosságok jelentős száma tízezer hektár feletti területnagysággal is rendelkezhetnek. (Tamás, 2018)

A közbirtokosságok, valamint egyéb magán erdőbirtokosok ún. erdőbirtokos szövetségbe tömörülhetnek. A közbirtokossági egyesülethez csatlakozhatnak az iskolaszéki, egyházi és egyéb önkormányzati magán tulajdonosi formák, létrehozva közösen így a szövetséget. A szövetségnek a szakértői háttérrel – a már említett-résztvénytársaság formájában működő erdőrendészeti hivatal biztosítja a 15%-os jövedelmi részesedés ellenében. (Tamás, 2018)

Összegzés

Hargita megye és központjának, Csíkszeredának a demográfiai helyzetfeltárása során megállapítottam, hogy mindkét terület állandó népessége csökkenő tendenciát mutat a 2011 és 2017-es vizsgált időszakban. Megállapítottam, hogy ennek fő oka az elvándorlás. A megye és központja ezenkívül érintett az elöregedés jelenségével, melynek egyik ok-okozata lehet a fiatalok elvándorlása. Az elvándorlás tekintetében Csíkszereda jobban érintett a megyéhez viszonyítva.

A demográfiai helyzetfeltárás után Hargita megye erdőgazdálkodásának feltárása következett. A kutatási eredmények igazolják, hogy a megyei erdőgazdálkodás jelentősnek mondható, révén, hogy Hargita megye hegyvidékes, dombos, hideg éghajlatú terület. Az erdőalap területe több mint 260 ezer hektár volt 2016-ban, mely nagyság majdnem eléri a mezőgazdaságilag hasznosított területek értékét. A fakitermelés mennyisége is évről évre növekszik, mely eredmény az erdőgazdálkodás lényeges szerepét erősíti.

A közbirtokosságok jelentős történelmi múlttal rendelkeznek, mely a mai napig meghatározza működésüket. A közösségi erő tartja össze őket, elsősorban a közösségi javak fenntartása és biztosítása a cél. Sokszor azonban a történelmi múltra visszavezethető sérelmek és a bizalom hiánya azok, amelyek a közbirtokosságok fejlődését a jelen gazdaság viszonyaihoz való versenyképességében gátolják.

A közbirtokosságok csak a visszaszolgáltató területekből állnak össze, új területet nem vásárolhatnak és bérelhetnek, azonban más erdőtulajdonosokkal közösen szövetségbe tömörülhetnek a közös erdővagyon gazdálkodása érdekében. A köz-

birtokosság legelőre, illetve erdőre és legelőre vegyesen is alapítható, míg Magyarországon legelőbirtokossági társulati forma nem jött létre. (Tervezték a jogszabályi rendezését, de végül nem született róla törvény)

A közbirtokosság jogi személyiséggel rendelkezik, működésüket az alapszabályzat határozza meg, vezető szervük a közgyűlés elnökséggel és felügyelőbizottsággal.

A közbirtokosság az erdő- és a legelőterületeket közvetlenül tulajdonolja, vagyona elidegeníthetetlen, az arányjog csak vérvonal útján vagy végrendelettel örökölhető, arányjog átruházása pedig csak a tulajdonosok között lehetséges.

A jövőbeli szakemberek számára e tanulmány alapot jelenthet olyan ismeretek megszerzésére, melyek tudatában már egy lépéssel előrébb kerülhetnek abba az irányba, hogy a vizsgált térséget jelenlegi adottságainak megfelelően fejleszthessék.

Irodalomjegyzék

- Csíkszereda honlapja.* (dátum nélk.). Letöltés dátuma: 2018. 03. 06., forrás: www.szereda.ro
- EUROSTAT. (2016). *Agriculture, forestry and fishery statistics*. European Union.
- Hargita megye honlapja.* Letöltés dátuma: 2018. 03. 06., forrás: Hargita megye: <http://hargitamegye.ro/hargita-megye/foldrajzi-leiras.html>
- Hargita Megyei Statisztikai Hivatal.* (2018). Letöltés dátuma: 2018. 03. 06., forrás: www.hargita.insse.ro/main.php?lang=fr&pageid=410
- Mákszem, H. (2018. 2.). Csíkszenttamás Község birtokviszonyainak elemzése. Gödöllő: Szent István Egyetem, Társadalom- és Gazdaságtudományi Kar.
- Román Nemzeti Statisztikai Hivatal.* (2018). Forrás: <http://statistici.insse.ro/shop/>
- Schiberna, E. (2008). *Az erdőbirtokossági társulat*. Forrás: <http://www.nyme.hu/uploads/media/ebt.ppt>
- Székelyhon.* (2016). Letöltés dátuma: 2018.. 03. 06., forrás: <https://szekelyhon.ro/aktualis/csikszek/most-akkor-hanyan-is-vagyunk-hargita-megyeben>
- Szőcs, S. (2013). *A közbirtokosságok*. Forrás: <http://erdelyijogasz.ro/wp-content/uploads/2015/03/A-k%C3%B6zbirtokoss%C3%A1gok.pdf>
- Tamás, L. (2018. 03. 01.). *Székelyföldi Közbirtokosság, mint közösségi tér*. Csíkszereda.

Abstract

The agriculture of a rural area is in a close-knit relationship with the dynamics and development of social and sociological factors. They continuously influence each other, which requires a special attention. In my opinion, a wide spread research in the area of Transylvanian region is also an important and useful activity in the terms of agriculture for the further professionals.

The purposes of this paper are to introduce the negative social effects of Harghita County, on the other hand demonstrate the present function of forestry in this area. In order to create efficient agriculture further researches are needed in the focus of strengths and weaknesses analysed above.

Keywords: Harghita, forestry, social impacts, migration, commonage